

2 OSEBNE ZNAČNICE

2.1 Definicije in priročniki

2.1.1 Definicije

Osebnostna značilnica

Značilnica, ki je sestavljena iz imena/delov imena fizične osebe in je skupni izraz za vse sestavne dele poimenovanja, s katerim določeno fizično osebo identificiramo.

Ostale definicije:

Akronim

Beseda, sestavljena iz začetnih črk ali zlogov ene ali več besed.

Apelativ

Obče ime, uporabljeno kot psevdonim.

Avtor

Fizična oseba, ki je odgovorna za intelektualno ali umetniško vsebino dela oz. publikacije ali je pri tem sodelovala. Izraz 'avtor' v pomenu individualnega avtorja je v tem priročniku uporabljen tudi za avtorice.

Dinastično ime

Skupno poimenovanje pripadnikov iste vladarske družine.

Enotna osebnostna značilnica

Oblika osebnostne značilnice, ki je po katalogizacijskih pravilih določena za normativno.

Identifikacijska oznaka

Izraz, ki ga v značilnici dodamo imenu osebe in ki vsebuje podatke, potrebne za identifikacijo.

Ime individualnega avtorja

Avtorjevo ime in priimek; pred pojavom priimka v Evropi avtorjevo osebno ime.

Iztočnica

Začetni element, navadno prva beseda značilnice.

Kriptonim

Psevdonim, ki nima oblike imena in je običajno zapisan z začetnicami ali drugimi znaki.

Osebnostno ime

Lastno (rojstno) ime človeka.

Priimek

Ime, ki velja za več članov neke družine ali rodbine (družinsko ime, rodbinsko ime).

Psevdonim

Nepravo, skrivno ime, ki ga uporablja avtor, da prikrije svoje pravo ime.

Normativne in napotilne osebnostne značilnice oblikujemo po istih pravilih. Značilnico sestavljajo iztočnica in podrejeni elementi. Iztočnica je uvrstitveni element

značnice. Za iztočnico uporabimo praviloma priimek avtorja; če priimka ni, pa uporabimo ustrezen drug element imena (gl. 2.3).

Podrejeni elementi osebne značnice so lahko deli imena in/ali dodatki k imenu. Osebna značnica lahko vsebuje več podrejenih elementov.

2.1.2 Priročniki in pripomočki za oblikovanje osebnih značnic

- E. Verona: Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Dio 1, Odrednice i redalice. Zagreb : HBD, 1986.
- P. Kalan: Abecedni imenski katalog. Nova izd. Ljubljana : DBS, NUK 1967.
- Anglo-American cataloguing rules. 2nd ed., 1998 revision. Chicago : ALA, 1998.
- Names of persons : national usages for entry in catalogues. 4th revised and enlarged ed. München : Saur, 1996
- Slovenska bibliografija. Ljubljana : NUK, 1947-
- Slovenski biografski leksikon. Ljubljana : Zadružna gospodarska banka : SAZU, 1925-1991
- Primorski slovenski biografski leksikon. Gorica : Goriška Mohorjeva družba, 1974-1994
- Enciklopedija Slovenije. Ljubljana : Mladinska knjiga, 1987-

2.1.3 Priporočilo katalogizatorju

Pri izboru in oblikovanju enotne osebne značnice naj katalogizator upošteva naslednje korake:¹

1. izbere ime, ki naj bo osnova za značnico (če se avtor pojavlja pod več imeni ali več oblikami istega imena);
2. določi tisti del imena, ki bo v značnici na prvem mestu (iztočnico);
3. izdela napotilne vpise (kazalke in vodilke).

2.2 Izbor imena za enotno osebno značnico

2.2.1 Splošno navodilo

Za enotno značnico izberemo obliko imena, pod katero je avtor najbolj znan oz. jo največkrat uporablja pri izdajah svojih del v izvirnem jeziku. To je lahko pravo ime, psevdonim, vzdevek, kriptonim, kratice itn. Predvsem pri starejših avtorjih zaradi različnih načinov pisave pri izbiri upoštevamo tudi obliko v ustreznih priročnikih (biografski leksikoni, enciklopedije itn.). Za oblike imena, ki niso bile izbrane za enotno značnico, izdelamo kazalke. Značnice za kazalke oblikujemo po istih načelih kot za osebne značnice (gl. 2.3).

PPIAK 85/2
AACR2R 22.1

V primeru tiskovnih napak uporabimo za enotno značnico pravilno obliko avtorjevega imena, za napačno obliko izdelamo kazalko:

Primeri:

Marjan Smerke

ne Marjan Smrke

(priimek je na publikaciji napačno napisan)

¹ M. Gorman: The concise AACR2. 1998 revision. Chicago : ALA, 1999

Značnico pišemo v latinici in po potrebi uporabimo tudi neslovenske črke (ć, đ, w, y, ü itn.) oz. upoštevamo tipografijo, ki jo uporablja avtor. Nelatinične pisave transliteriramo v latinico².

Ne velja
PPIAK 81/6
Delno velja
AIK67 15

Primeri:

Dali Donlagić

(avtor pri pisavi svojega priimka uporablja črko Đ)

Melita Djurić

(avtorica pri pisavi svojega priimka uporablja 'Dj' namesto Đ)

Tomaž Weber

(neslovenska črka v priimku)

Ivan Cankar

(na publikaciji naveden v cirilici: Ivan Cankar)

2.2.1.1 Slovenski avtorji

Za slovenske avtorje velja, da je enotna značnica za določeno osebo lahko načeloma samo ena, tudi če avtor uporablja različna imena, npr. za različne vrste avtorstva in/ali različna področja ustvarjanja. Za variantne oblike izdelamo kazalke. Pri določanju enotne značnice uporabljamo podatke v nacionalni bibliografiji in drugih splošnih priročnikih (enciklopedije, biografski leksikoni itn.).

PPIAK 85/1;
86/1

Izjemoma dopuščamo več enotnih značnic za eno osebo le, če avtor ne dovoli, da za katalog (bibliografijo) uporabimo pravo ime. V takih primerih ne uporabljamo PPIAK, temveč AACR2R, torej oblikujemo enotno značnico iz imena, navedenega na publikaciji oz. v viru podatkov.

Ne velja
PPIAK 85/1;
96/4

Velja
AACR2R
22.2B2/2B3
ZBDS-AIK

Pri določanju enotne značnice upoštevamo prakso nacionalne bibliografije in kataloga NUK. Predvsem pri starejših avtorjih uporabljamo priročnike in druge vire po naslednjem prednostnem zaporedju:

- Slovenski biografski leksikon;
- Primorski slovenski biografski leksikon;
- Enciklopedija Slovenije;
- drugi viri.

Če se imena avtorja v zgornjih virih med sabo razlikujejo, določimo enotno značnico tako, da kar najbolj ustreza sedanji splošni rabi.

2.2.1.2 Tuji avtorji

Pri oblikovanju enotnih značnic za tuje avtorje upoštevamo podatke v ustreznih normativnih zbirkah in nacionalnih bibliografijah, uporabljamo pa tudi druge splošne priročnike (enciklopedije, biografske in bibliografske leksikone itn.). Za tuje avtorje, ki za različna področja ustvarjanja uporabljajo različna imena, lahko izdelamo enotno značnico za vsako ime.

AACR2R
22.2B2/2B3

Prioritetni vrstni red virov, ki jih upoštevamo pri določanju enotne značnice, je naslednji:

- nacionalna normativna podatkovna zbirka;
- nacionalna bibliografija³, ki primarno popisuje dela tega avtorja;

² Do sprejema odločitve o uvedbi standardov ISO ali druge za mednarodno rabo ustrezne rešitve uporabljamo transliteracijo po PPIAK.

³ V tiskani obliki, na CD-ROM-u ali v online podatkovni zbirki (zapis, ki ga je kreirala avtorjeva nacionalna bibliografska ustanova).

- c) drugi referenčni viri (biografski leksikoni, enciklopedije, podatkovne zbirke);
- č) dosedanja praksa NUK⁴;
- d) drugi viri.

2.2.2 Variantne oblike imena

2.2.2.1 Kratice in izpisano ime

Če avtor uporablja začetnice oz. krajšave imena in izpisano obliko imena, damo prednost izpisani obliki.

Primeri:

Stane Repše
ne S. Repše

2.2.2.2 Prevedeno ime

Če je ime avtorja na publikaciji napisano v prevedeni obliki, za enotno značnico izberemo njegovo (izvirno) ime, za prevedeno obliko imena pa izdelamo kazalko.

Primeri:

Ivan Cankar
ne Ivanas Cankaras

France Stele
ne François Stele

2.2.2.3 Psevdonim

a) En psevdonim

Če avtor pri objavah svojih del praviloma vedno uporablja isti psevdonim, tega izberemo za enotno značnico. V opombi navedemo pravo avtorjevo ime in izdelamo kazalko. Če avtor pravega imena ne želi razkriti ali ga ne moremo ugotoviti, za značnico uporabimo psevdonim in to povemo v opombi.

Primeri:

Matej Bor
(psevdonim)
ne Vladimir Pavšič
(pravo ime)

Risto Savin
(psevdonim)
ne Friderik Širca
(pravo ime)

b) Več psevdonimov

- Psevdonimi slovenskih avtorjev

Če slovenski avtor pri objavah svojih del uporablja pravo ime in enega ali več psevdonimov, za enotno značnico izberemo pravo ime. Če pravega imena ne

---

⁴ Ostane v veljavi do uvedbe modula normativne kontrole v slovenski vzajemni katalog.

uporablja, ampak samo več psevdonimov, izberemo najpogostejše rabljeni psevdonim. Če tega kriterija ne moremo uporabiti, upoštevamo določila naslednjega odstavka, ki velja za tuje avtorje.

Primeri:

France Bevk
(*pravo ime*)
ne Tone Čemažar
ne Jože Jeram
ne Ivan Lesjak
ne Pavle Sedmak
ne Franc Seljak
(*psevdonimi*)

Pavle Zidar
(*najpogostejše rabljeni psevdonim*)
ne Zdravko Slamnik
(*pravo ime*)
ne Timotej Noč
(*psevdonim*)

- Psevdonimi tujih avtorjev

Če tuji avtor uporablja za različna področja ustvarjanja različne psevdonime oz. pravo ime in enega ali več psevdonimov, upoštevamo ustrezno normativno zbirko ali nacionalno bibliografijo, kar pomeni, da lahko izdelamo več enotnih značnic.

**AACR2R
22.2B3**

Primeri:

Victoria Holt
Jean Plaidy
Philippa Carr
ne Eleanor Burford Hibbert

2.2.2.4 Spremembe imena

Če avtor med svojim ustvarjalnim delom spreminja priimek (npr. zaradi poroke) ali osebno ime, za enotno značnico določimo tisto obliko, ki se največkrat pojavlja. V primeru dvoma je to najnovejša oblika⁵. Za vse oblike, ki niso bile izbrane za enotno značnico, izdelamo kazalke.

PPIAK 93/2; 95

Primeri:

Jasna Kontler-Salamon
(*dvojni priimek ob drugi poroki*)
ne Jasna Kontler
(*dekliški priimek*)
ne Jasna Kontler-Venturini
(*dvojni priimek ob prvi poroki*)
ne Jasna Kontler
(*spet dekliški priimek po ločitvi*)

Brina Jež-Brezavšček
(*dvojni priimek ob poroki*)
ne Brina Jež
(*dekliški priimek*)

⁵ Ko se avtor prvič pojavi z novim priimkom, enotno značnico spremenimo le, če smo preverili razlog za spremembo. Sicer počakamo do naslednje objave, takrat je preverjanje obvezno in enotno značnico po potrebi spremenimo.

Tončka Kobilica
(*sedanji priimek*)
ne Tončka Krašček
(*prvotni priimek*)
ne Antonija Kobilica
(*uporaba drugačnega osebnega imena*)

Mira Mihelič
ne Mira Puc

Bojc Jermanj
ne Bojan Jerman

Anej Sam
(*sprememba imena in priimka*)
ne Spaso Čanković

Julian Schutting
(*sprememba imena*)
ne Jutta Schutting

2.2.2.5 Druge variantne oblike imena

Primeri:

Saša A. Glažar
(*najpogosteje rabljeno*)
ne Saša Glažar
ne Saša Aleksej Glažar
ne Saša Aleksij Glažar

Dolfe Rajtmajer
(*najpogosteje rabljeno*)
ne Adolf Rajtmajer
ne (*uradno ime, redko rabljeno*)

Alois Angerer
(*najpogosteje rabljeno*)
ne Alojz Angerer
(*redkeje rabljeno*)

Ana Zlata Dragaš
(*najpogosteje rabljeno*)
ne Zlata Dragaš
(*redkeje rabljeno*)

Danilo Fajgelj
(*sodobni pravopis*)
ne Danilo Feigel
(*starejša oblika*)

Jurij Flajšman
(*sodobni pravopis*)
ne Jurij Fleišman
(*starejša oblika*)

2.3 Struktura in oblika osebne značnice

2.3.1 Polno ime osebe in elementi osebne značnice

2.3.1.1 Elementi imena in osebne značnice

Pravo ali psevdonimno ime osebe lahko vsebuje naslednje elemente (po SNNV⁶):

- priimek (eden ali več)
- osebno ime (eno ali več)
- patronimik
- vzdevek
- apelativ, začetnice, kratice, akronim
- dinastično ime
- druge dodatke (plemiški naslovi, častni nazivi, pridevki, zaporedne številke itd.)

Primeri:

ime priimek

Drago Jančar

ime ime priimek

Marija Lucija Štupica

Lucijan Marija Škerjanc

ime dvojni priimek

Mirjam Milharčič-Hladnik

ime ime dvojni priimek

Ana Marija Muster Čenčur

ime priimek pridevek

Marcel Štefančič jr.

ime patronimik priimek

Lev Nikolaevič Tolstoj

ime priimek plemiško ime

Janez Bleiweis-Trsteniški

ime pridevek

Janez Svetokriški

ime priimek-vzdevek

Miroslav Slana-Miros

ime priimek-vzdevek (illegalno ime)

Lado Ambrožič-Novljan

Rudolf Hribnik-Svarun

psevdonim

Aleksandrov

Prežihov Voranc

apelativ

Gospa

Neznani avtor

Dr. Soleil

2.3.1.2 Oblikovanje značilnosti

Pri oblikovanju značilnosti lahko upoštevamo vse elemente polnega imena osebe, po potrebi lahko dodamo še identifikacijske oznake (letnico/datum rojstva/smrti, obdobje delovanja, poklic, področje delovanja itn.) – gl. 2.4.

⁶ Smernice za normativne in napolitne vpise. Ljubljana : NUK, 1998.

PPIAK 84

Avtorjevo ime zapišemo v enotni značnici v imenovalniku, ne glede na sklon, v katerem je navedeno na publikaciji. Če je ime sestavljeno iz dveh ali več delov, izberemo enega od njih za iztočnico (praviloma priimek). Ker pri tem obrnemo naravni vrstni red elementov v imenu, z vejico označimo konec inverzije. Če za iztočnico vzamemo prvi del imena, ostane vrstni red nespremenjen. Iztočnico na izpisih grafično poudarimo (npr. VELIKE ČRKE).

Primeri:

PREŽIHOV Voranc
JANČAR, Drago
STUPICA, Marija Lucija
PLESNIČAR-Gec, Ljudmila

2.3.2 Iztočnica je priimek

PPIAK 88

2.3.2.1 Slovenski avtorji

a) Enodelni priimek

a1) Moška oblika

Primeri:

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značnica</i>
Drago Jančar	JANČAR, Drago
Svetlana Makarovič	MAKAROVIC, Svetlana

a2) Ženska oblika

Žensko obliko priimka ohranimo le pri značnicah za avtorice iz vzhodno- in zahodnoslovanske skupine, od južnoslovanskih pa za Makedonke in Bolgarke (gl. 2.3.2.2 a).

Primeri:

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značnica</i>	<i>kazalka</i>
Kristina Brenkova	BRENT, Kristina	BRENKOVA, Kristina
Zofka Kvedrova	KVEDER, Zofka	KVEDROVA, Zofka

Delno velja

PPIAK 92

ZBDS-AIK

b) Večdelni priimek

b1) Dvojni priimek

Dvojni priimek je lahko sestavljen iz dveh priimkov, ki ju avtor lahko uporablja z *vezajem ali brez*. To upoštevamo tudi pri oblikovanju značnice. Če avtor pri rabi ni dosleden, damo prednost obliki z vezajem. Za iztočnico praviloma vzamemo prvi priimek.

Primeri:

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značnica</i>	<i>kazalka</i>
Mirjam Milharčič-Hladnik	MILHARČIČ-Hladnik, Mirjam	HLADNIK, Mirjam Milharčič-Hladnik
Ljudmila Plesničar-Gec	PLESNIČAR-Gec, Ljudmila	GEC, Ljudmila Plesničar-Gec
Mitja Hafner-Fink	HAFNER-Fink, Mitja	FINK, Mitja Hafner-Fink

Avtor lahko uporablja oba priimka v različnem vrstnem redu ali pa samo prvi ali drugi priimek. V takem primeru za značnico določimo tisto obliko, s katero se avtor največkrat pojavlja. Če tega kriterija ne moremo uporabiti, določimo vrstni red priimkov nacionalna bibliografska ustanova.

Primeri:

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
Anica Mikuš Kos	MIKUŠ Kos, Anica	KOS, Anica Mikuš
Anica Kos Mikuš		KOS Mikuš, Anica
Anica Kos		KOS, Anica

Dvojni priimek je lahko sestavljen tudi iz priimka in imena po kraju, od koder avtor prihaja.

Primeri:

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
Josip Godina-Verdelski	GODINA-Verdelski, Josip	VERDÉLSKI, Josip Godina-

b2) Predpona in priimek

Priimek je sestavljen iz predpone in priimka. Predpona je lahko člen, predlog ali kombinacija člena in predloga, obravnavamo pa jo kot neločljivi del priimka.

Primeri:

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
Blaž De Gleria	DE GLERIA, Blaž	GLERIA, Blaž De
Alenka Majcen Le Maréchal	MAJCEN Le Maréchal, Alenka	LE MARÉCHAL, Alenka Majcen
Rudolf Del Cott	DEL COTT, Rudolf	COTT, Rudolf Del

b3) Priimek in vzdevek

Če je priimek povezan z vzdevkom, tega v značilnico praviloma ne vključimo. Za vzdevek izdelamo kazalko.

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
Miroslav Slana-Miros	SLANA, Miroslav	MIROS

Izjema: Če je vzdevek bolj znan kot pravo ime in ga avtor uporablja brez povezave z imenom in priimkom, ravnamo z njim kot s psevdonimom.

**PPIAK 97/1
AIK67 177**

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
Jože Horvat Jaki	JAKI	Horvat, Jože

Če je vzdevek ilegalno ime, ga v značilnico ravno tako ne vključimo. Za ilegalno ime izdelamo kazalko.

**Ne velja
PPIAK 92/7**

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
Rudolf Hribernik-Svarun	HRIBERNIK, Rudolf	SVARUN
Karel Destovnik-Kajuh	DESTOVNIK, Karel, 1922-1944 (letnici sta dodani zaradi soimenjaka)	KAJUH

2.3.2.2 Tuji avtorji

S tujimi priimki (enodelnimi ali večdelnimi) postopamo po običajih države, iz katere ta oseba izvira. Če to ni mogoče, upoštevamo običaje jezika, ki ga ta oseba uporablja. Za enotno značilnico izberemo obliko imena, ki jo najdemo v virih, naštetih v točki 2.2.1.2. Za vse oblike, ki niso bile izbrane za enotno značilnico, izdelamo kazalke⁷.

⁷ Pri oblikovanju značilnice za tuje avtorje si pomagamo s priročnikom: Names of persons : national usages for entry in catalogues. 4th revised and enlarged ed. München : Saur, 1996

Za avtorje nekaterih tujih držav in jezikov evropskega izvora so le za ilustracijo in ne kot celoten seznam navedeni pri nas najpogosteje uporabljeni členi PPIAK. Najprej je navedena država, iz katere izhajajo poimenovanja, nato imena v naravnem vrstnem redu, sledi značnica in kazalka, če je le-ta potrebna.

PPIAK 88

a) Enodelni priimek

<i>država</i>	<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značnica</i>
Češka	Božena Němcová	NĚMCOVÁ, Božena
Francija	Françoise Sagan	SAGAN, Françoise
Italija	Umberto Eco	ECO, Umberto
Nemčija	Georg Friedrich Händel	HÄNDEL, Georg Friedrich
Velika Britanija	Robert Burns	BURNS, Robert

b) Večdelni priimek

PPIAK 90

b1) Predpona in priimek

Priimek je sestavljen iz predpone in priimka. Predpono predstavljajo členi, predlogi ali kombinacije predloga in člena. PPIAK pri večini primerov ne predvideva kazalk, vendar so potrebne oz. smiselne.

Primeri:

BELGIJA

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značnica</i>	<i>kazalka</i>
Antoine De La Faille	DE LA FAILLE, Antoine	LA FAILLE, Antoine de
Louis Van den Eede	VAN DEN EEDE, Louis	DEN EEDE, Louis Van

BRAZILIJA

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značnica</i>	<i>kazalka</i>
Isa Maria dos Santos	SANTOS, Isa Maria dos	DOS SANTOS, Isa Maria
Estevão de Santo Angelo	SANTO ANGELO, Estevão de	DE SANTO ANGELO, Estevão

ČEŠKA

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značnica</i>	<i>kazalka</i>
Jiří z Lobkowicz	LOBKOWICZ, Jiří z	Z LOBKOWICZ, Jiří

DANSKA

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značnica</i>	<i>kazalka</i>
Vilhelm La Cour Ernest von der Recke	LA COUR, Vilhelm RECKE, Ernest von der	COUR, Vilhelm La DER RECKE, Ernest von VON DER RECKE, Ernest

FRANCIJA

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značnica</i>	<i>kazalka</i>
Henri La Fontaine	LA FONTAINE, Henri	FONTAINE, Henri La
Alfred de Vigny	VIGNY, Alfred de	DE VIGNY, Alfred
Jean de La Bruyère	LA BRUYÈRE, Jean de	DE LA BRUYÈRE, Jean

IRSKA

naravni vrstni red
Tomás De Róiste

enotna značnica
DE RÓISTE, Tomás

kazalka
RÓISTE, Tomás De

ITALIJA in italijanski del Švice

naravni vrstni red
Andrea Della Corte

enotna značnica
DELLA CORTE,
Andrea

kazalka
CORTE, Andrea
Della

Francesca Von Metz

VON METZ, Francesca

METZ, Francesca Von

JUŽNA AFRIKA

naravni vrstni red
Michiel Hendrik
De Kock
Louis Petrus Van
Wyk

enotna značnica
DE KOCK, Michiel
Hendrik
VAN WYK, Louis
Petrus

kazalka
KOCK, Michiel
Hendrik De
WYK, Louis Petrus
Van

NEMČIJA, AVSTRIJA in nemška dela Švice in Luksemburga

naravni vrstni red
Ernst Aus'm Weerth

enotna značnica
AUS'M WEERTH,
Ernst

kazalka
WEERTH, Ernst
Aus'm

Paul Am Ende

AM ENDE, Paul

ENDE, Paul Am

Ludwig van Beethoven

BEETHOVEN,
Ludwig van

VAN BEETHOVEN,
Ludwig

Gertrud von Le Fort

LE FORT, Gertrud von

VON LE FORT,
Gertrud

NIZOZEMSKA

naravni vrstni red
Geerard ter Brugge

enotna značnica
BRUGGE, Geerard ter

kazalka
TER BRUGGE,
Geerard

Vincent van Gogh

GOGH, Vincent van

VAN GOGH, Vincent

Bert van 't Hoff

HOFF, Bert van 't

VAN 'T HOFF, Bert

Carel Johan Ver Huell

VER HUELL, Carel
Johan

HUELL, Carel Johan
Ver

NORVEŠKA

naravni vrstni red
Per De Besche
Arvid L'Orange
Ole von der Lippe

enotna značnica
DE BESCHE, Per
L'ORANGE, Arvid
LIPPE, Ole von der

kazalka
BESCHE, Per De
ORANGE, Arvid L'
DER LIPPE, Ole von
VON DER LIPPE, Ole

PORTUGALSKA

naravni vrstni red
Martinho Augusto da
Fonseca
João dos Santos

enotna značnica
FONSECA, Martinho
Augusto da
SANTOS, João dos

kazalka
DA FONSECA,
Martinho Augusto
DOS SANTOS, João

ROMUNIJA

naravni vrstni red
Vasile A Mariei
Emil de Pușcariu

enotna značnica
A MARIEI, Vasile
PUȘCARIU, Emil de

kazalka
MARIEI, Vasile A
DE PUȘCARIU, Emil

ŠPANIJA in druge špansko govoreče države*naravni vrstni red**enotna značnica**kazalka*José La Huerta
Marín Las Heras
Vincente de la FuenteLA HUERTA, José
LAS HERAS, Marín
FUENTE, Vincente
de laHUERTA, José La
Heras, Marín Las
LA FUENTE,
Vincente de
DE LA FUENTE,
Vincente
LAS HERAS, Juan de
DE LAS HERAS,
Juan
DEL RÍO, Antonio
ROSA Toro, Agustín
de La-
TORO, Agustín de La-
Rosa

Juan de las Heras

HERAS, Juan de las

Antonio del Río
Agustín de La-Rosa
ToroRÍO, Antonio del
LA-ROSA Toro,
Agustín de**ŠVEDSKA***naravni vrstni red**enotna značnica**kazalka*

Gustaf af Geijerstam

GEIJERSTAM,
GustafAF GEIJERSTAM,
GustafGeorg von Rosen
Magnus Gabriel
De La Gardie
Gustaf De LavalROSEN, Georg von
DE LA GARDIE,
Magnus Gabriel
DE LAVAL, GustafVON ROSEN, Georg
LA GARDIE, Magnus
Gabriel De
LAVAL, Gustaf De**ŠVICA, retoromanski del***naravni vrstni red**enotna značnica**kazalka*Luca a Marca
Gion a PortaMARCA, Luca a
PORTA, Gion aA MARCA, Luca
A PORTA, Gion**VELIKA BRITANIJA, ZDA, Avstralija, Nova Zelandija, Irska, Kanada
(angl. del)***naravni vrstni red**enotna značnica**kazalka*Paul De Kruif
John Dos Passos
Robert Van Bergen
Jack McDevitt
Angus MacDonald
Alexander Mac DonaldDE KRUIF, Paul
DOS PASSOS, John
VAN BERGEN, Robert
MCDEVITT, Jack
MACDONALD, Angus
MAC DONALD, AlexanderKRUIF, Paul De
PASSOS, John Dos
BERGEN, Robert Van*Ne velja*
PPIAK 91
ZBDS-AIK**b2) Priimki s stalnimi predponami***naravni vrstni red**enotna značnica**kazalka*Gilbert Abbot
A'Beckett
Edward Fitz GeraldA'BECKETT, Gilbert
Abbot
FITZ GERALD,
EdwardBECKETT, Gilbert
Abbot A'
GERALD, Edward
Fitz

Kočo Adži Mitreski

ADŽI MITRESKI,
KočoMITRESKI, Kočo
AdžiDimo Hadži Dimov
Lazar Pop-TrajkovHADŽI DIMOV, Dima
POP-TRAJKOV, LazarDIMOV, Dima Hadži
TRAJKOV, Lazar
Pop-**PPIAK 92****b3) Dvojni priimek***naravni vrstni red**enotna značnica**kazalka*

Osório Duque-Estrada

DUQUE-Estrada, Osório
ESTRADA, Osório
Duque-

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
Louis Joseph Gay-Lussac	GAY-Lussac, Louis Joseph	LUSSAC, Louis Joseph Gay-
Wilhelm Meyer-Luebke	MEYER-Luebke, Wilhelm	LUEBKE, Wilhelm Meyer-
Robert Storm Petersen	STORM Petersen, Robert	PETERSEN, Robert Storm
Karl Siegmund Barach-Rappaport	BARACH-Rappaport, Karl Siegmund	RAPPAPORT, Karl Siegmond Barach-
Justus von Schmidt- Phiseldeck	SCHMIDT-Phiseldeck, Justus von	PHISELDECK, Justus von Schmidt-
Gerold Meyer von Kronau	MEYER von Kronau, Gerold	KRONAU, Gerold Meyer von
Antonio López y Villanueva	LÓPEZ y Villanueva, Antonio	VILLANUEVA, Antonio López y
Willem Storm van Leeuwen	STORM van Leeuwen, Willem	LEEUVEN, Willem Storm van
Ranuccio Bianchi Bandinelli	BIANCHI Bandinelli, Ranuccio	BANDINELLI, Ranuccio Bianchi

b4) Dvojni ženski priimki

PPIAK 93/2 a, c

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
Harriet Beecher Stowe	STOWE, Harriet Beecher	BEECHER Stowe, Harriet
Milada Lesná-Krausová	LESNÁ-Krausová, Milada	KRAUSOVÁ, Milada Lesná-
Charlotte Birch-Pfeiffer	BIRCH-Pfeiffer, Charlotte	PFEIFFER, Charlotte Birch-

b5) Patronimik

PPIAK 100

<i>naravni vrstni red</i>	<i>enotna značilnica</i>
Nikola Jonkov Vapcarov	VAPCAROV, Nikola Jonkov
Lev Nikolaevič Tolstoj	TOLSTOJ, Lev Nikolaevič
Henry Wadsworth Longfellow	LONGFELLOW, Henry Wadsworth

b6) Imena neevropskega izvora

PPIAK 111-129

Pri imenih neevropskega izvora se najpogosteje ravnamo po členih PPIAK in *Names of persons : national usages for entry in catalogues. 4th revised and enlarged ed. München : Saur, 1996*. V priročniku je navedena tudi dodatna literatura.

2.3.3 Vladarji, cerkveni dostojanstveniki, redovniki itn.

PPIAK 130-133

a) Vladarji

Značilnica je osebno ime vladarja v izvorni obliki, ki mu dodamo poimenovanje (zemljepisno oznako in vladarski naslov) v slovenščini, po potrebi dodamo tudi zaporedno številko (rimsko).

PPIAK 130

Primeri:

<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
ELISABETH II, britanska kraljica	ELIZABETA II, britanska kraljica
FRIEDRICH II, pruski kralj	FRIEDRICH der Große, pruski kralj
	FRIDERIK Veliki, pruski kralj
	FRIDERIK II, pruski kralj

PPIAK 131

Ne upoštevamo:
PPIAK 81/7 –
prepis latinščine

b) Papeži

Latinskemu imenu dodamo zaporedno številko (rimsko) in izraz *papež*:

Primeri:

enotna značilnica

JOANNES Paulus II, papež

PIUS II, papež

kazalka

JANEZ Pavel II, papež

PIJ II, papež

PPIAK 132

c) Redovniki

Veljajo enaka pravila kot pri ostalih avtorjih starega, srednjega ali novega veka, le da v značilnici namesto osebnega imena uporabimo redovno ime. Za pravo ime izdelamo kazalko.

Primeri:

enotna značilnica

ILC, Vendelina

ŠKRABEC, Stanislav

JANEZ Svetokriški

kazalka

ILC, Marija

ŠKRABEC, Anton

LIONELLI, Tobija

PPIAK 133
ZBDS-AIK

d) Svetniki

Značilnice za svetnike oblikujemo po PPIAK 133, razen pri obliki in uporabi identifikacijske oznake⁸. Vsem svetnikom dodajamo identifikacijsko oznako v slovenščini (*svetnik, svetnica*).

Primeri:

enotna značilnica

THOMAS Aquinas, svetnik

CYPRIANUS, Thascius Caecilius, svetnik

STEIN, Edith, svetnica

kazalka

TOMAŽ Akvinski, svetnik

Ciprian, Cecilij, svetnik

2.3.4 Staroveški in srednjeveški avtorji

Pri določanju značilnic za staroveške in srednjeveške avtorje lahko uporabljamo naslednje priročnike:

- W. Engelmann: Bibliotheca scriptorum classicorum. Abt. 1-2. Leipzig 1880-1882
- Paulys Real-Encyclopädie der classischen Altertumswissenschaft. Neue Bearbeitung. Stuttgart 1894
- K. Krumbacher: Geschichte der byzantinischen Literatur von Justinian bis zum Ende des Oströmischen Reiches (527-1453). München 1891. 2. Aufl. Bd. 1-2. New York 1958

Opozorilo: Pri uporabi teh priročnikov moramo paziti na to, da se v njih uporabljen transliteracija razlikuje od tiste, ki jo zahteva PPIAK.

Pri določanju značilnic za srednjeveške avtorje s področij nekdanje jugoslovanske skupnosti si pomagamo z naslednjima priročnikoma:

- Enciklopedija Jugoslavije. Sv. 1-8. Zagreb : Leksikografski zavod, 1955-1971. 2. izd. Sv. 1-6. 1980-1990
- Slovenski biografski leksikon. Ljubljana : Zadržna gospodarska banka : SAZU, 1925-1991

⁸ Po sklepu Komisije za katalogizacijo pri ZBDS 27. 10. 1999

2.3.4.1 Stari vek

PPIAK 102-104

a) Starogrški avtorji

PPIAK 103

Iztočnica je večinoma osebno ime v polatinjeni obliki. Za obliko, navedeno na publikaciji, izdelamo kazalko.

Primeri:

<i>na publikaciji</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
Homer	HOMERUS	HOMER
Platon	PLATO	PLATON

Pri večdelnih imenih za iztočnico izberemo najbolj znani del imena. To je lahko osebno ime ali pa družinsko ime v funkciji priimka.

b) Starorimski avtorji

PPIAK 104

Ime je lahko sestavljeno iz več delov (praenomen – osebno ime, nomen – plemensko ime, cognomen – družinsko ime, agnomen – vzdevek). Za iztočnico izberemo najbolj znani del celotnega imena.

Primeri:

<i>na publikaciji/naravni vrstni red</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
Vergil/ Publius Vergilius Maro	VERGILIUS Maro, Publius	VERGIL
Cicero/Marcus Tullius Cicero	CICERO, Marcus Tullius	CICERO

2.3.4.2 Srednji vek

PPIAK
105-110

a) Iztočnica je osebno ime

Primeri:

<i>na publikaciji/nar. vrstni red</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
Walther von der Vogelweide	WALTHER von der Vogelweide	VOGELWEIDE, Walther von der
Leonardo da Vinci	LEONARDO da Vinci	LEONARDO VINCI, Leonardo da
Chrétien de Troyes	CHRÉTIEN de Troyes	TROYES, Chrétien de
Michelangelo Buonarroti	MICHELANGELO Buonarroti	MICHELANGELO BUONARROTI, Michelangelo

b) Iztočnica je priimek

Primeri:

<i>na publikaciji</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
Dante	ALIGHIERI, Dante	DANTE
Dante Alighieri		DANTE Alighieri

2.3.5 Apelativ, začetnice, krajšave, kriptonim

Če avtor pri objavah svojih del dosledno uporablja apelativ, kriptonim, kratice ali krajšave imena, jih lahko določimo za enotno značilnico. Če pa avtor uporablja tudi razrešeno ime, mu damo prednost.

Primeri:

<i>apelativ</i>	<i>pravo ime</i>	<i>enotna značilnica</i>
Gospa	Breda Smolnikar	GOSPA

(Avtorica je sprva objavljala pod apelativom, ki je bil takrat izbran za enotno značilnico. Ker ni želela razkriti svoje identitete, tudi nismo

Ne velja
PPIAK, čl. 5/5
in 98

Velja
AACR2R
čl. 22.1 oz.
AIK67,
čl. 183,
2. stavek – za
apelative

izdelali kazalke. Kasneje je začela uporabljati svoje pravo ime – gl. Spremembe imena v točki 2.2.2.4).

<i>kratice</i>	<i>pravo ime</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
j.š.a. jša	Jelka Šutej-Adamič	ŠUTEJ-Adamič, Jelka	ADAMIČ, Jelka Šutej- j.š.a. jša
<i>kratice</i>	<i>pravo ime</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
B-r	Karel Bačer	BAČER, Karel	B-r
<i>kratice</i>	<i>pravo ime</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
B. R.	Bruno Ravnikar	RAVNIKAR, Bruno	B. R.
<i>kratice</i>	<i>pravo ime</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
Balo	Lojze Bajc	BAJC, Lojze	BALO
<i>kratice</i>	<i>pravo ime</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
-ar-	Dragan Flisar	FLISAR, Dragan	-ar-
<i>kratice</i>	<i>pravo ime</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
ar	Alojz Rebula	REBULA, Alojz	ar
<i>kratice</i>	<i>pravo ime</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
ar. -ar	Zlatka Strgar	STRGAR, Zlatka	ar. -ar
<i>kratice</i>	<i>pravo ime</i>	<i>enotna značilnica</i>	<i>kazalka</i>
aran	Bogdan Kolar	KOLAR, Bogdan	aran

2.4 Identifikacijske oznake

PPIAK 101

Za identifikacijske oznake štejemo:

- letnico rojstva/smrti;
- oznako st./ml. (npr. za očeta in sina, mater in hčer) ali rimsko številko;
- izraz za naziv, poklic ali izobrazbo (v slovenščini).

Ne velja
PPIAK 101
ZBDS-AIK

Identifikacijske oznake po potrebi dodajamo značilnici po zgornjem vrstnem redu in jih od prejšnjih elementov značilnice ločimo z vejico.

- a) Če ima več avtorjev enako ime in priimek, v značilnici potrebujemo identifikacijsko oznako kot dodatek, po katerem jih razlikujemo.

Primeri:

TOMŠIČ, Marjan, 1930-
TOMŠIČ, Marjan, 1939-
KOROŠEC, Ladko, 1920-1995
KOROŠEC, Ladko, 1946-

- b) Če avtor sam redno uporablja določeno identifikacijsko oznako (npr. ml./st., rimsko številko), je ta del značilnice.

Primeri:

CERAR, Miro, ml.
ŠTEFANČIČ, Marcel, jr.
DUMAS, Alexandre, fils

- c) Če se osebna imena dveh ali več avtorjev sicer razlikujejo, vendar so si izredno podobna, lahko izjemoma dodamo še identifikacijsko oznako.

*Primeri:**enotna značnica*

MILČINSKI, Fran, 1867-1932

MILČINSKI, Frane, 1914-1988

ŠVAJNCER, Janez, 1920-

ŠVAJNCER Janez J., 1946-

kazalka

JEŽEK